

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Quartum Cœnobium Jaromirij in Bohemia. Caput VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

Aldobrandi-
nus postea
Clem. VIII.
Glacij lapi-
dibus appe-
ditus.

In Glaciogr.
l. 3. c. 3.
§ 1.

Clemens VIII. adductus hæreticorum contumelijs. *Narrant Senes: Clementem VIII. ante Pontificatum, cum è Legatione Polonica, quâ fugebatur, Pragam ad Cæsarem, Legatus futurus, proficisceretur, & Glacium transiret, ibi appetitum lapidibus; superato periculo, conversum ad Glacensia mœnia dixisse: ô hæretici! hanc ego vestram vindicabo injuriam, immittamque in vos Jesuitas, quos damone pejus odistis! Nunquam postea cogitationem Sanctæ hujus vindictæ Aldobrandinus omisit, dum tandem Pontifex creatus, quod pridem optârat, consecit. Ridiculus autem est Ælurius Prædicans Glacensis, qui A. 1597. à kirmisero Præposituram Jesuitis venditam scripsit. Optarem, addidisset venditionis litteras, ut constaret, quanto Collegium Glacense, si iterum vendendum esset, licitari possemus. Nimirum apud hæreticos sacra & profana venduntur.*

Quartum Coenobium Jaromirij in Bohemía.

CAPUT VI.

Jaromirensis
Coenobium
ab Arnesto
fundatum.

QUANTUM superiore capite patientiam Lectoris multitudine rerum fatigavi, tantum in hujus Coenobij Origine indaganda, desertus ab omnibus Manuscriptis, cogor, etsi minimè velim, notitiæ subtrahere; tantæq; sunt in hac Antiquitate tenebræ, ut, perditis omnibus monumentis, nè Annum quidem dare possim, quo Coenobium surrexerit. Etsi enim *Chronicon M. S.* affirmet *primum Glacense*, alterum *Jaromiriense*, tertium in *Saczka*, quartum *Rokyczana* ab *Arnesto* conditum, tamen divitias forsitan secutum scriptorem, aut in
Ordine

Ordine dignitatem, non antiquitatem respexisse, vel ex eo liquet, quod *Sacxense* longè ante alia omnia stetit, quod tamen tertium posuit. *Paprocus*, in suo de Bohemiæ Monasterijs Indiculo, *Iaromiriense* ultimo loco inter *Arnesti* foundationes nominat. Ego existimo circa annum 1356. initium Cœnobio datum, cum jam *Glacense*, quasi subsidente ad constantiam solo, immobili auctoritate staret, suisque se opibus ac viribus tueretur. Neque enim, ut reor, tot simul Cœnobiorum adificationibus distringi *Præsul Optimus* potuisset. Honori *Beatissima DEI Matris* conditum à *VEN. Arnesto* constat, titulum in Manuscriptis sæpius legi: *Monasterij B. Mariæ in Iaromir*. Nominatim A. 1410. *Iacobus Præpositus B. Mariæ Canoniorum in Iaromir*, discordias quasdam, inter Præpositum *Glacensem Augustinum*, & *Canonicos* exortas, felicissimè componit; Vir doctrinâ & probitate conspicuus, cujus in *Glacensibus* membranis plures ad concordiam spectantes *Epistola*, & publica monita recitantur. Opulentissimum hoc Cœnobium *Iaromiriense*, & quasi (ut ita loquar) sumen cæterorum fuit, non ab unius *Arnesti* liberalissimâ manu tantum (qui se ipsum benefactis quotidie superabat.) sed multò maximè à vicina Nobilitate certatim conferente, multis auctum ditionibus, reliqua omnia provocabat. Suspiciari ex quibusdam ambigè scriptis possum: Nobiles, & Illustres quospiam Viros, in hoc Monasterio vitam religiosam professos, hæreditatis suæ portionem aliquam attulisse. Insuper Nobiles quædam familiæ, in hoc Monasterio *sepulchri jus* (quod apud Bohemos id temporis sacrosanctum) multis in *Canonicos* beneficijs impetrârunt; quales fuere *Plesij de Slanpna*, qui ab eadem stirpis origine cum *Cordulis* & *Sadowskijs* descendunt.

M. S. Chron.
Michaëlis
Glac. A. 1410.
30. Octobr.

Cœnobium
Iaromirense
dives & opu-
lentum.

Excidium
Iaromirense
Cœnobij.

Sed jam ad cruentissimam *Canonicorum* cædem, & luctuosum Cœnobij *Iaromiriensis* excidium narrandum, inopiâ rerum, cæterarum, accingor, & originem ipsam cum excidio conjungo; *Ægyptiorum* exemplo, apud quos serpentes, ore corpus extremum mordentes, fangebantur. A. 1421. cum *Pragenses* & *Tabo-rite* bellum immortale, & internecinum *Catholicis* omnibus, ac

Fortitudo
Blefforum
Jaromirij.

Fides hære-
ticorum.

præcipue Religiosis viris indixissent, *Jaromirium* tandem (captis prius in ea vicinia pluribus oppidis, arcibus, & Civitatibus) accesserunt oppugnaturi. Pessimè *Jaromirium* oderant hæretici, quòd Catholica & religiosa Civitas esset, & quòd à Cæsare *Sigismundo* missum Urbi Præfectum *Bozkovicium*, accepisset. Terrio Pentecostes die, comparatis omnibus, quæ ad expugnationem valere poterant, sublato clamore manè summo, mœnia fanatici duo exercitus aggrediuntur. Invenère paratos oppidanos; Religione, quod in bellis acerrimum telum est, confirmati Catholici, nihil optabant magis, quàm longiorem hostibus furorem, quo ipsi præclare uterentur, & de prædonibus Religionem ulciscerentur. Tenuit oppugnatio à manè primo ad meridiem, satiatiq; hæreticorum cade cives, ex *Pragensibus* septingentos, ex *Tabornis* nongentos & sexdecim, intra sex horarum intervallum, occiderant; non erant tum cuniculorum bella, nec otium illud assidentium ad mœnia, & ex mutuo pavore cunctantium. Ceteri igitur, cum ignominia repulsi, refugerunt. Nescio unde accidat, ut, post victoriam, pessima plerumque consilia audiantur, quæ ipsius victoriæ gloriam & utilitatem evertunt, ac perdunt. Cùm fractis hostibus, *Catholici* tollere animos deberent, ad colloquium cum hostibus descendūt; lati, & nihil ejusmodi expectantes, *hæretici*, vultu fiduciam mentientes, Civibus imperant, ut aut hæresin eorum sequantur, aut, meritò suæ virtutis salvi & incolumes, quò velint, excedant: efferant deinde, quidquid velint; si Urbe placeat exire, jurejurando promittere se nullum violatum iri. Id posterius, pessimo consilio, *Jaromirensibus* placuit, sed omnes hæreticorum Duces in conditiones jurarunt quàm promptissimè, & per honorem omni asseveratione sunt polliciti. Nihil apud *Tabornas* fide levius fuit. Exibant inertes *Jaromirenses*, rebus carissimis ferendis occupati, viri feminaque; hæretici, signo dato, in miserabile agmen incurrunt armati, spoliant, illudunt, cadent, & (quod gravissimum Virginum, Matronarumque pudori supplicium fuit) nudos nudasque, per castra circumductas, in *Albim* præcipitant. Senatui eum se honorem dare professi, primum

jece.

fecerunt, cæteris cum contumelia dictum, pudori fore, si Senatam non sequerentur. Mox in eos, qui in Urbe remanserant, sævitum. In *e Arnesti Monasterio* unus & viginti debebant Canonici; hoste lento igne, ad lætatum exercituum spectaculum (membra morientium & ora, delicatâ crudelitate intuentes) incendunt, tum reliquam urbem totam spoliatam, super cadavera eorum, qui superfuertant, iniiciunt & exurunt, omnibus elementis in miseros & credulos nimis *Catholicos* grassati.

Hic exitus celebris *Cænoby*, ejus hodièque ruinæ, & substructiones miraculo sunt. Laudant, qui viderunt, ambitus quosdam subterraneos, & viam procul ducentem hodièque mirantur. Redierunt *Jaromirium* post multum tempus *Canonici*, sed occupatâ ab hæreticis bonorum parte inopes vixere; deinde incendijs fortuitis, quibus illa Civitas, fato quodam, sapius concidit, ambugti, tandem, *Hussitis & Lutheranis* regnantibus, ad paucos redacti; fortassis etiam violentiâ vicinorum Nobilium, fortunarum suarum reliquijs exuti, omnino ex oculis amissi sunt.

Notæ in Caput VI.

Post Victoriâ pessima Consilia. *Notum est illud Maharbalis (si rectè memini) ad Annibalem: vincere scis Annibal, victoriâ uti nescis! Suggest etiam exempla seculum nostrum; quæ enim post victorias patrari potuissent! sepe fortunam nimiam consilium destituit. Fuerunt olim Duces, qui in victoriâ victoriâ perdiderunt; Jaromirenses, post tantam cladem hostibus illatam, si durâssent paululum, integram victoriâ reportâssent.*

Canonicos lento igne incendunt. *Pulcherrimum hoc Bohemia decus ignorant plurimi; videlicet: multitudinem eorum in Bohemia, qui pro Fide & Religione Catholica ab hæreticis sunt interfecti: quos licet Ecclesia nondum in Martyrum Album*

Consule, quæ scripsi in Notis

Multitudo hominum in Bohemia pro fide Catholica peremptorum.

Album retulerit, tamen gloriosum semper Bohemæ genti apud prudentes erit, tot millia ex Bohemia fuisse, qui Religionem nostram sanguine consignarint. Non vanè existimo (idq; mecum plures, in historia Patria versati, sentiunt) plura quàm centum millia Sacerdotum, Religiosorum, Virginum, aliorumq; omnis conditionis, sexus, ætatis, Catholicorū Bohemorum ab hæreticis pro Fide caesorum, ab Anno 1412. usq; ad Vladislai Regis Regnū A. 1472. numerari posse. In eam sententiam Pius II. Pontifex de Bohemia scripsit: Viri constantes! qui vel carcerem, vel exilium, vel eadem pro testamento Christi fortiter pertulere, cum Rege suo in cælo regnant, ex aliena victoria triumphantes, quorum multa millia Bohemia tulit. Nam sicut Hussitarum infania Bohemicum nomen labefactavit, ita & fortium virorum Constantia illustravit. Nec Provincia est, quæ tempore nostro plures Christi Martyres, quàm Bohemia, produxerit. Inter quos Equitem fuisse non est ambiguum, nobilibus parentibus ortum, captum ab Hussitis, admotum ignibus, pedes primùm, deinde tibias, mox genua, coxasque, postremò reliquas corporis partes exuri passum potiùs, quàm illorum infantiæ consentiret, &c. *Hæc Pius Pontifex. Ex talibus exemplis nobile Vestigium Bohemiæ conficeretur.*

Eandem Majorum suorum fidelitatem renovarunt plurimi Bohemiæ Barones & Equites, in illo hæreticorum Regno A. 1618. qui Ferdinando II. Aug: Mem: fidissimi semper adhererunt.

In Albim præcipitant. Locus hodièq; Jaromirij monstratur præceps in flumen, & Catholicorum supplicij, ac præcipue Virginum (ut Hagek notat) mersione venerabilis.

Jaromirium incendijs sæpius concidit. Mirum dictu! observant historici, Jaromirium, & Regino-Hradecium civitates, sædissimis incendijs sæpissime in cineres redactas, & interram datas. Vide quæ Hagek de Jaromirio A. 1423. tum A. 1448. & Paproczy in Civitatibus de Jaromiro, & Regino-hradecio scripsit, plurima utrobique enumerantur incendia.

Æneas Sylv.
Præfat. in
hyst. Boh. ad
Alfonsum
Magnum.

Nota.

Jaromirij
frequentia
incendia.

Ambi-

Ambitus quosdam subterraneos. Post hac scri-

pta, anno superiore Jaromirium accessi, quodq; de subterraneis ambi-
ribus scripseram. pauculis comitantibus amicis (nam locus vulgò igno-
ratur) coram ipse spectavi. Mirabile ac regium Oprus, ac fortasse ab
Arneſto (qui maximus edificator fuit) securitati Religioſe paratum.
Altiſſimus in terram deſcenſus aperitur, ubi minimè putes; faces no-
bis lumen prabere. Ad ſpatioſum deinde ambitum, ipſo Albi flumi-
ne, qui praterlabitur, ac puto, demiffiorem, concamerationibus lapideis
munitum pervenimus, jam vitium ſentire incipiunt junctura lapi-
dum, ruentiſq; fornix viam alteriorem præcludit. Aiebant, qui ade-
rant, quicq; id accepere à Majoribus, nominabantq; virum graviſſi-
mum & doctiſſimum, mihi p̄uero notum, hunc ambitum omnem per-
luſtraſſe, ac narraſſe, ad medium propè milliarium ambitum hunc
extendi, ad Templum aſq; Zwolenſe; ad quod Templum quondam
Coenobium Prædicatorum (ut autoritate manuſcriptorum Codi-
cum probare poſſum) ſtetit, licet de hoc Coenobio Hagek in Catalogo
Moſtaſteriorum nullum fecerit mentionem. Ex eo Prædicatorum
Coenobio religioſos Fratres quatuor A. 1421. Jaromirij captos, Ziſka
in Albiſ iniecit & merſit, ut ſcripſit F. Jacobus Sileſius, reliquis ſu-
perſtes, idemq; diſertis verbis addit: ſe crudelitatem Ziſkæ, cum
ceteri caperentur, effuſiſſe, & in ſubterraneo hoc ambitu diu de-
lituiſſe; ſex ſubterranea hypocausta eſſe, & ſub terra uſque in
Hradiſkam (ſic ille vocat) poſſe perveniri. Hac prædictus Jaco-
bus; qua ex M. S. quodam Bibliothecæ Zwolenſis deſcripſi. Plu-
rimos in ea vicinia ſenes (diſſimulato conſilio) rogavi: aadiſſent ne
unquam de ſpecubus? reſponderunt omnes: ad Jaromirium, Ska-
licium, Hradiſſium, ſe a Majoribus accepſiſſe, maximas eſſe cavitates
terrarum, & milites armatos oculi poſſe, ſed jam locorum iſtorum
cuniculos & vias ignorari. Hinc tandem dubium ſolvi poteſt, quod
hactenus expeditum non eſt, & Patriæ hiſtorie curioſos fatigat.
A. 1424. 6. Januarij (ait ex Hageko Adamus Roſacinus) Ziſka
tendens ex Moravia, Skalicæ, poſt Jaromirium, Nobiles cunicu-
larios, qui ex improvifo eum invaſerant, ex inſidijs eruptione

Gabrielem
Szechinum.

factâ, dignè castigavit, & animosè profligavit. *Quinam isti Cunicularij fuerint, ex hac narratione mea facile curiosus Lector intelliget. Sed jam satis de tenebris; ad Arnesti lucem redeamus, vitamq; ejus virtutibus clarissimam latius contemplemur.*

A. 1350.
A. 1361.

VENERABILIS Archiepiscopi
tempore famis in pauperes benefi-
centia, ac popularitas in
omnes.

CAPUT VII.

Fames cru-
delissima.

Eam famem o-
ptimè descri-
psit Cuthenus
A. 1361.

Absolvi tandem, quod bene sit, ædificationes, quas, post Annum 1344. inchoatas, ad Annum 1360. deduxit, *Arnestus*; nunc lætiore stylo ad ordinem temporum revertor. Annum igitur 1360. & 61. magnam *Arnesto* misericordie materiâ suppeditavit, quibus annis, tanta per Bohemiam, agrorum sterilitate, fames exarsit, ut, quamvis in Patria ferace, & quam horreum Saxoniam, Misnia, ac plurium regionum possis dicere, jam fœdi, & ab humano victu usûque remoti gustarentur cibi; deinde cum neque isti sufficerent, ad indignissima quæque facinora prolapsi *Pauperes*, cæde viatorum, villarum & domorum, non nocturnâ, sed diurnâ etiam spoliatione, victum quærent. Accidit aliquando, ut *Cæsarem, ex Basilica Pragensis Ecclesia* redeuntem, mille quingenti circumstiterent; mox in humum prolapsi, miserabili spectaculo, non se nummos petere, sed vitam à Cæsare orare clamabant, panem dissonis, & semimortuis gemitibus iterabant, jam sibi parvisque liberis ac conjugibus fame pereundum. *Imperator* increpitis Proceribus, quòd rem tantam, quæ gereretur, pridem ad se non detulissent, publicam hanc tempestatem pulcherrimo consilio discussit, benignè appellatos
miser-